

OX2 Finland Oy
Heli Harjula
Kansakoulukuja 1
00100 Helsinki

Lausunto Ylivieskan kunnan Pajukoski II tuulivoimahankkeen Natura-arvioinnista (Iso Mällineva - Pieni Mällineva FI1000009, SAC)

HANKKEESTA VASTAAVA

OX2 Finland Oy

ASIAN VIREILLE TULO

Pajukoski II tuulivoimahankkeen ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta antamassaan lausunnossa 2.12.2022 (POPELY/3285/2021) yhteysviranomaisen totesi, että luonnonsuojelulain 65§:n mukainen Natura-arviointi tulee tehdä arviointisuunnitelman mukaisesti Natura-alueelle Iso Mällineva-Pieni Mällineva. Natura-arviointi on tullut vireille Pajukosken tuulivoimahankkeen YVA-selostuksen liitteenä 27.3.2024.

HANKE JA SEN SIOJITTUMINEN SUHTEESSA NATURA-ALUEESEEN

OX Finland Oy ja TM Voima Oy suunnittelevat tuulipuiston laajenemista Ylivieskan Pajukosken alueelle.

Pajukoski II hankealueen koko on noin 1960 hehtaaria ja alueelle suunnitellaan enintään 18 uuden tuulivoimalan rakentamista. Suunniteltujen voimaloiden kokonaiskorkeus on enintään noin 300 metriä. Tuulivoimahanke muodostuu hankealueesta ja sähkönsiirrosta.

Iso Mällineva - Pieni Mällinevan Natura-alue on lähimmillään noin 2,9 kilometrin päässä hankealueen rajasta ja noin 3,4 kilometrin päässä lähimmästä voimalasta (VE1 ja VE2). Hankkeen sähkönsiirtoreittivaihtoehdot SVE2 ja SVE3a sijoittuvat lähimmillään noin 140 metrin päähän Natura-alueen rajasta sen koillispuolelle. Sähkönsiirtoreittivaihtoehto SVE3b sijoittuu lähimmillään noin 650 metrin päähän Natura-alueen rajasta sen eteläpuolelle.

NATURA 2000 TIETOLOMAKKEEN TIEDOT EU:N NATURA 2000 -VERKOSTOON KUULUVASTA ALUEESTA

Natura-tietolomakkeen (201812) mukaan Iso Mällineva-Pieni Mällineva Natura-alueen pinta-ala on 676 ha. Ison Mällinevan ja Pienen Mällinevan alue on rahkarämevaltainen suo, jossa esiintyy kuitenkin runsaasti nevaosia. Varsinkin alueen eteläosassa sijaitsevien lampien ympäristössä esiintyy reilusti mesotrofiaan yltävää ravinteisuutta ja kasvillisuutta. Alue on laaja ja näyttävä, jonka suurimpia uhkia ovat keskiosissa kulkeva metsäautotie sekä reunaosien ojitukset. Linnustoon kuuluvat mm. liro, kapustarinta ja kurki, sekä kasvilajistoon mm. vaaleasara runsaana sekä puna- ja maariankämme. Vaaleasara runsaana sekä puna- ja maariankämme.

Suojelun perusteina olevat luontotyytit (Tietolomakkeen taulukko 3.1).

Koodi	Nimi	Pinta-ala (ha)	Edustavuus
7110	Keidassuot	304,19	B, hyvä
7310	Aapasuot	315,4	C, merkittävä
91D0	Puustoiset suot	80,82	C, merkittävä

Natura-lomakkeessa ei ole esitetty suojeluperusteena olevia luontodirektiivin liitteen II mukaisia lajeja (Tietolomakkeen taulukko 3.2).

Muut tärkeät kasvi- ja eläinlajit (Tietolomakkeen taulukko 3.3).

Dactylorhiza incarnata subsp. incarnata, suopunakämme

Suojelutavoitteena on vähintäänkin alueen merkityksen säilyttäminen osana verkostona. Lisäksi alueen suojelussa ja hoidossa painotetaan seuraavia tavoitteita: alueella vallitseva luontotyyppien ja lajien sekä niiden elinympäristöjen tila säilytetään turvaamalla luonnon omien prosessien mukainen kehitys sekä luontotyyppien tai lajin elinympäristön laatua tai lajin populaatiokoon elinvoimaisuutta parannetaan ennallistamis- ja hoitotoimenpitein.

Natura-lomakkeessa esitetään alueen uhiksi ja kuormituksiksi A01 (maanviljely, esim. metsien ja soiden raivaaminen pelloksi), B02 (metsänhoito ja sen vaikutukset yleisesti), D01.01 (polut, urat, pyörä- ja metsäautotiet), J02.01 (maantäyttö ja kuivatus ml. ojitus).

Natura-alueen suojelu toteutetaan luonnonsuojelulain nojalla. Alue kuuluu valtakunnalliseen soidensuojeluohjelmaan. Osa alueesta on asetuksella tai lailla perustettu soidensuojelualue.

NATURA-ARVIOINTI

Aineisto ja menetelmät

Natura-arviointi on laadittu asiantuntija-arviona hankkeen luontoselvitysten ja valtion suojelualueiden biotooppikuvioiden (Metsähallitus 2023) pohjalta. Arvioinnin on tehnyt FCG Finnish Consulting Group Oy:stä FM biologi Titta Makkonen.

Vaikutusmekanismit Natura-arvioinnin mukaan

Tuulivoimapuisto

Tuulivoimapuiston luontovaikutuksiin kuuluvat Natura-arvioinnin mukaan kasvillisuuden poisto rakentamisalueilta, reunavaikutukset ja hydrologiset vaikutukset (tiepenkereet). Rakennustöiden suora vaikutus rajoittuu rakennettaville alueille ja niiden välittömään lähiympäristöön, joten rakennettavilla tuulivoimaloilla ja teillä ei ole suoraa pinta-alavaikutusta Natura-alueen luontotyypeihin ja siten niille ominaiseen kasvilajistoon. Rakennettavilla tuulivoimaloilla ja teillä voi olla välillisiä vaikutuksia luontotyypeihin ja niille ominaiseen kasvilajistoon hydrologisten muutosten vuoksi, mikäli rakenteet sijoittuvat Natura-alueelle tai sen läheisyyteen. Linnustoon ja muuhun eläimistöön voi kohdistua este- ja häirintävaikutuksia sekä elinympäristöä muuttavia vaikutuksia.

Sähkönsiirto

Voimajohtorakentamisessa tyypillisiä luontovaikutuksia ovat Natura-arvioinnin mukaan luontotyyppien ominaispiirteiden muutokset leventyvän johtoalueen ja/tai uuden maastokäytävän puuston raivauksen sekä maaperän tiivistymisen myötä ja paikalliset kasvupaikkatyyppimenetykset pylväspaikoilla. Linnuston ja muun häiriöherkän lajiston kannalta voimajohtorakentamisen tyypillisiä vaikutuksia ovat rakentamisaikainen häiriövaikutus herkän lisääntymiskauden aikana, mahdolliset elinympäristöjen muutokset ja linnuston törmäysriskin kasvu. Elinympäristövaikutus voi olla joidenkin puoliavoimia elinympäristöjä suosivien lajien osalta myös positiivinen. Rakentamisaikaista häiriötä aiheutuu eniten työmaaliikenteestä. Voimajohtoreittien työmaa on siirtyvä, joten merkittävimmät melu- ja häiriövaikutukset ilmenevät vain melko lyhytaikaisina eri osissa reittejä.

Hankkeen vaikutukset Natura-arvioinnin mukaan

Vaikutukset suojelunperusteena oleviin luontodirektiivin liitteen I luontotyypeihin

Keidassuot

Natura-arvioinnin mukaan sähkönsiirtoreittivaihtoehdot SVE2 ja SVE3a sijoittuvat noin 140 metrin päähän luontotyyppin lähimmistä kuvioista. Sähkönsiirtoreitin johtoalueen raivauksen aiheuttama pienilmastoa muuttava reunavaikutus ulottuu enintään vain noin 50 metrin päähän johtoalueen reunasta. Voimajohtopylväiden perustaminen ei vaikuta merkittävästi pintavesien valuntaan, jolloin Natura-alueen luontotyypeihin ei kohdistu hydrologisia muutoksia. Työkoneilla liikkumista Natura-alueen luonnontilaisissa osissa vältetään. Näin ollen vaikutuksia keidassuot-luontotyyppiin ei synny lainkaan.

Aapasuot

Natura-arvioinnin mukaan luontotyyppi sijoittuu Metsähallituksen biotooppikuvioden perusteella lähimmillään noin 2,9 kilometrin etäisyydelle hankealueen rajasta. Sähkönsiirtoreittivaihtoehto SVE3b sijoittuu noin 650 metrin päähän luontotyyppin lähimmistä kuvioista. Vaikutuksia luontotyyppiin ei synny samoin perustein, kuin keidassoiden kohdalla.

Puustoiset suot

Natura-arvioinnin mukaan sähkönsiirtoreittivaihtoehdot SVE2 ja SVE3a sijoittuvat noin 140 metrin päähän luontotyyppin lähimmistä kuvioista. Hankealue on lähimmillään 4,0 kilometrin päässä luontotyyppin kuvioista. Vaikutuksia luontotyyppiin ei synny samoin perustein kuin keidassoiden kohdalla.

Vaikutukset muihin tärkeisiin kasvi- ja eläinlajeihin

Natura-arvioinnissa ei esitetty arviota suopunakämmekälle mahdollisesti kohdistuvista vaikutuksista, koska laji ei ole Natura-alueen suojelun perusteena. Natura-arvioinnissa suopunakämmekkään mahdollisesti kohdistuvien vaikutusten ei katsota heijastuvan Natura-alueen suojelun perusteena oleviin luontotyypeihin siten, että arviointivelvollisuus syntyisi.

Yhteisvaikutukset Natura-arvioinnin mukaan

Natura-arvioinnin mukaan useiden kilometrien päässä Natura-alueesta olevat muut voimajohtohankkeet, tuulivoimahankkeet ja toiminnassa olevat tuulipuistot, kuten Jylkkä-Alajärvi 2 x 400 kV:n voimajohto, Pajukoski I, Verkasalo, Rahkonneva (suunnittelu keskeytetty toistaiseksi) ja Puutikankangas, sijoittuvat kaikki niin etäälle Natura-

alueesta, ettei suoluontotyyppeihin kohdistuvia yhteisvaikutuksia synny. Tuulivoima- ja voimajohtohankkeiden vaikutukset Natura-alueiden kasvillisuuteen ja luontotyyppeihin eivät yleensä ulotu kauas rakennuspaikoilta.

Vaikutusten lieventämistoimet Natura-arvioinnin mukaan

Natura-arvioinnissa ei ole esitetty tarvetta lieventäville toimenpiteille, sillä Natura-alueen suojeluperusteisiin ei arvioida kohdistuvan merkittäviä vaikutuksia.

Vaikutukset Natura-alueen eheyteen Natura-arvioinnin mukaan

Natura-arvioinnin mukaan kaikki maankäytön muutoksen toiminnot tapahtuvat kokonaan Natura-alueen ulkopuolella, eikä välittömiä vaikutuksia luontotyyppeihin aiheudu. Pajukoski II tuulipuistohankkeen rakentamistoimet eivät siten aiheuta luonnonsuojelulain 35 §:ssä tarkoitettuja merkittävästi heikentäviä vaikutuksia niille luonnonarvoille, joiden perusteella Natura-alue on sisällytetty Natura 2000 -verkostoon. Hanke ei muuta Natura-alueen ekologisia rakenteita. Alueella olevien suojeltavien luontotyyppien laajuus ei muutu, eivätkä epäsuorat vaikutukset heikennä luontotyyppien ominaispiirteitä.

Natura-arvioinnin mukaan Iso Mällineva - Pieni Mällinevan Natura-alueella ei arvioida esiintyvän erityisiä Natura-luontotyypeille ominaisia lajeja, joiden kautta vaikutuksia suojeluperusteisiin voisi muodostua.

Natura-alueen ekologinen rakenne, luontoarvot ja toimintakyky säilyvät ja alueen eheyteen kohdistuvat kielteiset vaikutukset jäävät vähäisiksi.

Epävarmuustekijät Natura-arvioinnin mukaan

Kasvillisuuteen ja luontotyyppeihin kohdistuvien vaikutusten arvioinnissa epävarmuustekijöitä on Natura-arvioinnin mukaan melko vähän, sillä lähtötietojen perusteella alueen luonnonarvojen sijoittuminen tunnetaan hyvin, eivätkä tuulivoiman vaikutukset lähtökohtaisesti ulotu kauas.

Vaikutusten seuranta

Natura-arvioinnissa ei ole tarkasteltu vaikutusten seurantaa.

Natura-arvioinnin johtopäätökset

Natura-arvioinnin mukaan Pajukoski II tuulivoimapuiston hankealue sijoittuu vähintään 2,9 kilometrin etäisyydelle Iso Mällineva - Pieni Mällinevan Natura-alueesta. Hankkeen sähkönsiirtoreittivaihtoehdot SVE2 ja SVE3a sijoittuvat lähimmillään noin 140 metrin päähän Natura-alueen rajasta sen koillispuolelle. Sähkönsiirtoreittivaihtoehto SVE 3b sijoittuu lähimmillään noin 650 metrin päähän Natura-alueen rajasta sen eteläpuolelle. Missään vaihtoehdossa hankkeella ei ole merkittäviä

suoria tai välillisiä vaikutuksia alueen suojelun perusteena oleviin luontotyypeihin tai lajeihin. Suunniteltu tuulivoimahanke ei vaaranna lyhyellä tai pitkällä aikavälillä Natura-alueen koskemattomuutta. Tämän johdosta myöskään Natura-alueen tai Natura-alueverkoston eheydelle ei arvioida aiheutuvan merkittäviä vaikutuksia.

ELY-KESKUKSEN LAUSUNTO

ELY-keskuksen lausunto arvioinnin asianmukaisuudesta

Natura-arvioinnin tarkoituksena on luoda riittävä tiedollinen pohja hankkeen Natura 2000 -alueeseen kohdistuvien vaikutusten arviointiin. Arviointi on luontodirektiivin 6 artiklan 3 kohdan ja luonnonsuojelunlain (9/2023) 35 § 1 momentin mukaan tehtävä asianmukaisella tavalla. Luonnonsuojelulain 39 §:n mukaan viranomaisen ei saa myöntää lupaa hankkeen toteuttamiseen eikä hyväksyä tai vahvistaa suunnitelmaa, jos 35 §:n 1 ja 2 momentissa (aiemmassa luonnonsuojelulaissa 65 §) tarkoitettu arviointi- ja lausuntomenettely osoittaa hankkeen tai suunnitelman merkittävästi heikentävän niitä luonnonarvoja, joiden suojelemiseksi alue on sisällytetty tai on tarkoitus sisällyttää Natura 2000 -verkostoon

Euroopan komission luontodirektiivin 6 artiklan säännöksiä käsittelevässä ohjeessa (Euroopan komissio, Natura 2000 -alueiden suojelu ja käyttö 2019) todetaan asianmukaisesta arvioinnista seuraavaa: Tuomioistuimen mukaan asianmukaisen arvioinnin tulee sisältää täydellisiä, täsmällisiä ja lopullisia toteamuksia ja päätelmiä, joilla voidaan hälventää kaikenlainen perusteltu tieteellinen epäily ehdotettujen töiden vaikutuksista kyseessä olevaan alueeseen (EUTI asia C-304/05, 69 kohta).

ELY-keskus katsoo, että Natura-arvioinnissa on tunnistettu Natura-alueen luontoarvot, ja arviointi on suoritettu sen suojelun perusteena oleville luontodirektiivin mukaisille luontotyypeille. Natura-arvioinnissa esitetyt kartat ovat selkeitä ja havainnollisia.

Natura-arvioinnissa esitetään, Natura-aluetta lähimmät sähkönsiirtoreittivaihtoehdot SVE2 ja SVE3a sijoittuvat lähimmillään noin 140 metrin päähän Natura-alueen rajasta sen koillispuolelle. Lisäksi esitetään, työkoneilla liikkumista Natura-alueen luonnontilaisissa osissa vältetään. Näin ollen vaikutuksia keidassuot-luontotyyppiin ei syntyisi lainkaan. ELY-keskus katsoo, että suunniteltu toiminta ja sen sijoittuminen vaikutusalueineen on selkeästi esitettävä. Esitetyn perusteella jää epäselväksi sijoittuuko kaikki suunniteltu toiminta vähintään 140 m päähän Natura-alueen rajasta vai suunnitellaanko työkoneilla kulkemista esim. Natura-alueen luonnontilaltaan heikentyneillä reunaosilla. ELY-keskus toteaa, että Natura-alueen

luonnontilaltaan heikentyneiden osien tilan heikentäminen lisää on Natura-alueen suojelutavoitteiden vastainen.

Natura-arvioinnissa esitetään, että tuulivoimapuiston ja sähkönsiirron rakenteista aiheutuvat pintavesivaikutukset ovat vähäisiä ja kohdistuvat suppealle alueelle. ELY-keskus muistuttaa, että Natura-arvioinnissa ei tule esittää väitteitä vaan ekologisesti perusteltuja asiantuntija-arvioita. Hankkeen toiminnot ja niistä aiheutuvat pintavesivaikutukset sekä vaikutusten ulottuvuuteen vaikuttavat tekijät olisi pitänyt kuvailla seikkaperäisemmin asiantuntija-arvion pohjaksi. Arviointi olisi ollut hyvä tehdä lähivaluma-alue-tarkasteluna ja pintavesivaikutusten ulottavuudesta olisi ollut hyvä esittää numeerinen arvio tai kirjallisuusviite. ELY-keskus tuo esille, että rakentamisesta voi aiheutua esitetyn lisäksi pintavalunta tai ojaverkoston kautta ympäristöön leviävää kiintoaine- ja ravinnekuormitusta. Tarkastelun yhteydessä olisi tullut huomioida myös happamien sulfaattimaiden esiintymismahdollisuus sekä siitä mahdollisesti aiheutuvat riskit.

Natura-arvioinnin mukaan useiden kilometrien päässä Natura-alueesta olevat muut voimajohtohankkeet, tuulivoimahankkeet ja toiminnassa olevat tuulipuistot sijoittuvat kaikki niin etäälle Natura-alueesta, ettei suoluontotyyppisiin kohdistuvia yhteisvaikutuksia synny. ELY-keskus muistuttaa, että Euroopan komission luontodirektiivin 6 artiklan säännöksiä käsittelevän ohjeen mukaan *Natura-arvioinnissa tulisi ottaa huomioon kaikenlaiset suunnitelmat tai hankkeet, jotka voivat yhdessä tarkasteltavien suunnitelmien tai hankkeiden kanssa aiheuttaa merkittäviä vaikutuksia*. ELY-keskuksen näkemyksen mukaan Natura-arvioinnissa esitetyn suurpiirteisen samantyyppisten hankkeiden tarkastelun lisäksi olisi tullut tarkastella erityisesti, onko Natura-alueella tai sen läheisyydessä sellaista maankäyttöä, joista voi aiheutua kumulatiivisia vaikutuksia suunnitellun voimajohdon kanssa. Tarkastelussa olisi pitänyt huomioida Natura-lomakkeella esitetyt kuormitukset ja uhat, jotka vaikuttavat jo nykyisillään Natura-alueen suojeluperusteisiin.

Natura-arvioinnin mukaan Natura-alueen ympäristö on pääosin metsätalouskäytössä, jolloin hankkeen toteuttamisen mahdolliset vaikutukset Natura-alueeseen ovat suhteellisesti hyvin pieniä verrattuna metsätalouden jo aiheuttamiin vaikutuksiin kuten muutoksiin alueen hydrologisissa olosuhteissa. ELY-keskus toteaa, että eri maankäyttömuotojen vaikutusten suuruuden vertailun sijaan olisi pitänyt arvioida niiden kumulatiivinen vaikutus Natura-alueen suojeluperusteisiin. Mikäli nykyinen maankäyttö on jo valmiiksi kuormittamassa Natura-aluetta, niin pienikin samansuuntainen lisäys kuormituksessa voi kääntää yhteisvaikutukset merkittäviksi.

ELY-keskuksen johtopäätökset Natura-alueelle aiheutuvista vaikutuksista

Edellä mainituista puutteista huolimatta ELY-keskus on pystynyt muodostamaan riittävän kuvan hankkeen vaikutuksista luontodirektiivin mukaisten suojeluperusteiden osalta. ELY-keskus yhtyy Natura-arvioinnissa esitettyyn arvioon, että hankkeesta yksin tai yhdessä muiden suunnitelmien tai hankkeiden kanssa ei todennäköisesti aiheutuisi merkittävästi heikentäviä vaikutuksia Natura-alueen perusteena oleviin luontodirektiivin liitteen I luontotyyppeihin *keidassuot*, *aapasuot* ja *boreaaliset luonnonmetsät* ja Natura-alueen koskemattomuuteen edellyttäen, että voimajohtoreittivaihtoehtojen SVE 2 ja SVE 3a rakentamiseen liittyvä toiminta ml. työkoneilla kulkeminen sijoittuu vähintään 140 m etäisyydelle Natura-alueen rajasta.

ELY-keskus muistuttaa, että Natura-arvioinnissa käytettävien hankesuunnittelutietojen tulee olla ajantasaisia. Mikäli hankesuunnitelma muuttuu Natura-arvioinnin valmistumisen jälkeen niin että muutos vaikuttaa Natura-arvioinnissa käytettyihin perusteisiin, on Natura-arviointi päivitettävä ja pyydettyä siitä uusi lausunto.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty viraston sähköisessä asianhallintajärjestelmässä. Sähköisen allekirjoituksen hyväksyntä on asiakirjan lopussa. Asian on esitellyt ylitarkastaja Antje Neumann ja ratkaissut yksikön päällikkö Eero Melantie.

Tämä asiakirja POPELY/2457/2024 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument
POPELY/2457/2024 har godkänts elektroniskt

Ratkaisija Melantie Eero 23.07.2024 10:58

Esittelijä Neumann Antje 23.07.2024 10:45